

Program LIFE

dr inż. Agnieszka Romanowicz

Agencja Wykonawcza Komisji Europejskiej ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska – CINEA

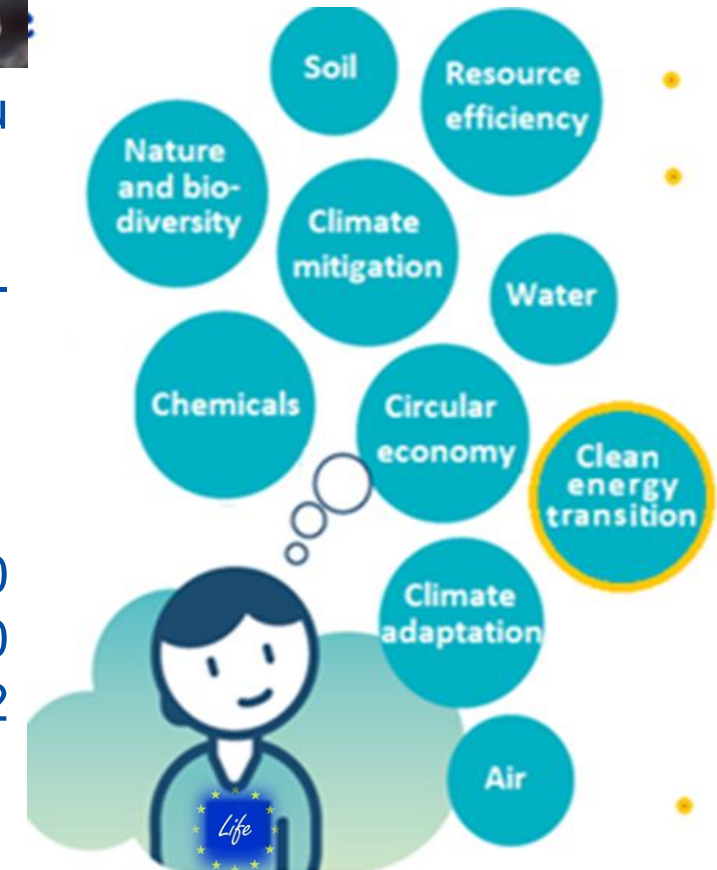
- LIFE programme
- Nowy College
- MAWP2025-2027 → nabór 2025
- Nabór 2024

L'Instrument Financier pour l'Environnement – 33 lata historii!

- Ustanowiony w 1992 r. w celu wspierania aktualizacji, rozwoju i wdrażania polityki UE w dziedzinie środowiska i zmiany klimatu
- Pięć pełnych etapów programu: LIFE I-1992-1995, LIFE II-1996-1999, LIFE III- 2000-2006, LIFE+ – 2007-2013 i LIFE 2014-2020.
- Obecnie: szósty etap programu na lata 2021–2027
- Do tej pory w ramach programu LIFE sfinansowano ponad 5500 projektów, w ramach których udzielono wsparcia około 28,000 beneficjentom. Łączna wartość tych projektów wynosi ponad 12 mld EUR, a całkowity wkład UE wynosi ok 5,5 mld EUR.

Program LIFE 2021-2027

Wspierać przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, energooszczędną, opartą na energii odnawialnej i odporną na zmianę klimatu

Chronić i poprawiać jakość środowiska

Zatrzymać i odwrócić utratę bioróżnorodności

**Przyroda i
bioróżnorodność**

**Gospodarka o
obiegu zamkniętym
i jakość życia**

**Łagodzenie zmian
klimatu i adaptacja**

**Przejście na
czystą energię**

Projekty LIFE:

- Wypracowanie i demonstrowanie ekoinnowacyjnych techniki
- Promowanie najlepszych praktyk
- Pomoc we wdrażaniu i egzekwowaniu planów i strategii zgodnie z prawodawstwem UE.
- Katalizowanie wdrażania udanych rozwiązań na dużą skalę

Program LIFE:

- Przyczynia się do rozwoju, monitorowania i egzekwowania polityk ustawodawstwa UE
- Pomaga państwom członkowskim usprawnić ich wdrażanie

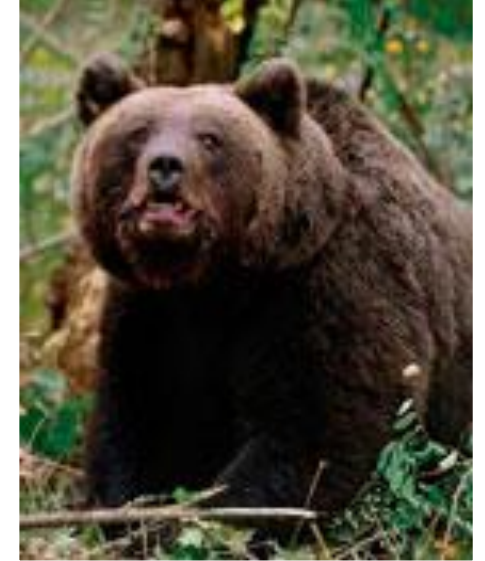
Beneficjenci

- Przedsiębiorstwa
- Organizacje pozarządowe
- Instytucje publiczne

LIFE puzzles – Przyroda i różnorodność biologiczna

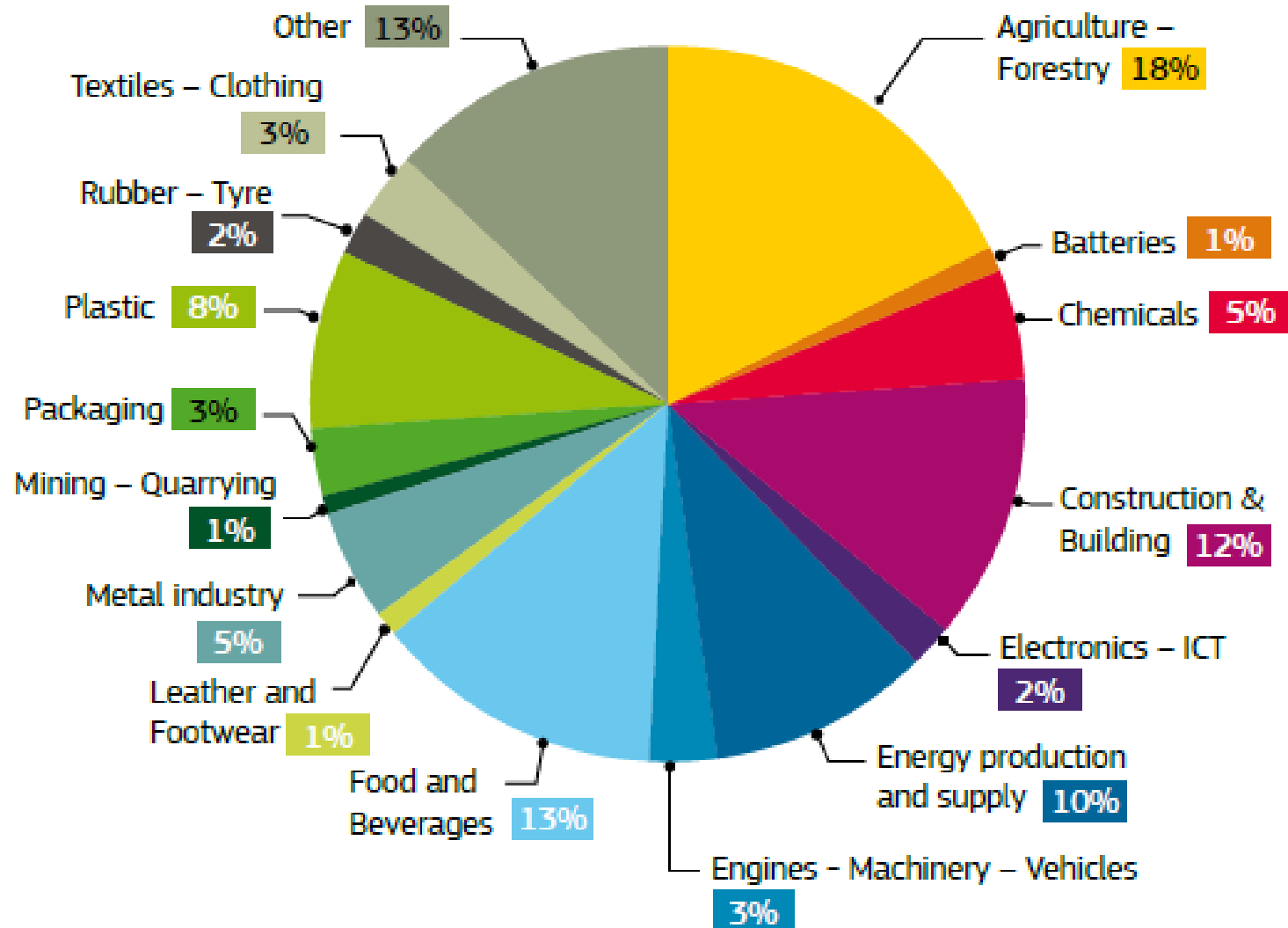

Nature and Biodiversity

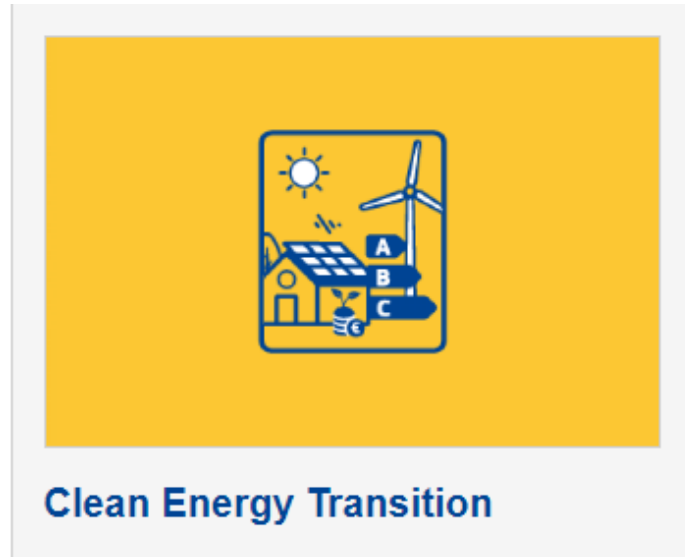
- Podprogram „**Przyroda i różnorodność biologiczna**” ma na celu ochronę i odbudowę przyrody w Europie oraz zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej.

LIFE puzzle – CEQL

- Podprogram „ **Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia**” ma na celu ułatwienie przejścia na zrównoważoną, nietoksyczną, energooszczędną i odporną na zmianę klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz ochronę, przywrócenie i poprawę jakości środowiska.

LIFE puzzles– przejście na czystą energię (CET)

- Podprogram LIFE „**Przejście na czystą energię**” wspiera realizację polityki UE w dziedzinie zrównoważonej energii, w szczególności Europejskiego Zielonego Ładu, Unii energetycznej (cele energetyczne i klimatyczne na 2030 r.) oraz długoterminowej strategii dekarbonizacji Unii Europejskiej do 2050 r.

LIFE puzzles – łagodzenie zmiany klimatu i adaptacja

- CCM

The Climate Action sub-programme includes:

- CCA

Climate Action

- Gov – Zarządzanie

- Podprogram „**Łagodzenie zmiany klimatu i adaptacja**” przyczyni się do przejścia na zrównoważoną, energooszczędną, opartą na energii ze źródeł odnawialnych, neutralną dla klimatu i odporną gospodarkę, przyczyniając się tym samym do zrównoważonego rozwoju.

Polska w LIFE

- W ramach programu LIFE sfinansowano dotąd w Polsce:
- 131 projektów z 85 koordynatorami;
- łączne koszty projektów wynoszą 326,5 mln euro,
- z czego wkład UE 182 mln €

EU environmental policy goals: tackling with triple crises

We are encountering three major interrelated ecological crises...

Biodiversity loss

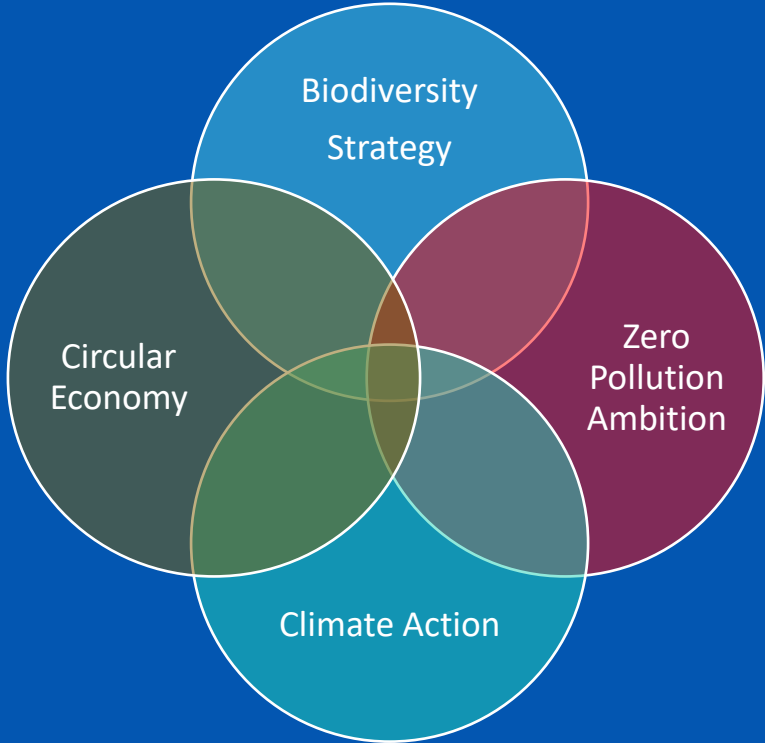
Climate change

Pollution

... and our unsustainable use of resources is a key driver for all of them

The new Commission 2024 to 2029

In December 2024 the new Commission installed. President Von der Leyen published in July 2024 her new political priorities.

The European Green Deal remains one of the overarching priorities.
Efforts to implement the new legislative proposals in the VdL first mandate.

The new Commission 2024 to 2029

In doing so, she will help ensure we stay the course on the goals set out in the European Green Deal, by:

- Leading on a *Circular Economy Act* and proposing an updated *bioeconomy strategy*
- Enhancing efforts to develop a single market for *sustainable products*
- taking forward our *zero-pollution ambition* and present a new *chemicals industry package*
- focusing on enforcement and *implementation of existing legislation* related to environment, biodiversity and zero-pollution
- ensuring we reach our *international biodiversity commitments* and achieve an *ambitious global plastic treaty*
- Support the design of *incentives for nature positive actions and private investment*, and leading the work on *nature credits*
- Work on the *European Water Resilience Strategy* to strengthen water security in Europe and strengthening Europe's *global water leadership*
- *Facilitate public and private investments* in technology and cross-border water infrastructure

The new Commission 2024 to 2029

Focus on Water resilience and Biodiversity actions, by ...

- strengthen Europe's water security and promote competitiveness of EU's water industry by presenting a European Water Resilience Strategy
- work on incentives for nature positive actions and private investments in nature, in particular by developing nature credits
- work towards meeting our international biodiversity commitments, such as those taken in the Kunming Montreal Agreement
- reward farmers who work with nature, preserve biodiversity and natural ecosystems and help to decarbonise our economy

The next multiannual financial framework

This Commission will present proposals for the new EU Budget, or the MFF for the period 2028 – 2034, in July 2025.

The future budget must...

- Be more focused
- Be simpler
- Have a greater impact
- Be more flexible
- Deliver on EU priorities

The status quo is no longer an option

- A **plan for each country** with key reforms and investments, and focusing on the EU's joint priorities, promoting economic, social and territorial cohesion with regions at the center
- A **European Competitiveness Fund** establishing an investment capacity that will support strategic sectors and technologies
- A revamped **external action financing**
- Strong safeguards on the protection of the **rule of law**
- Strengthened and **modernised the EU Budget revenues**

The next multiannual financial framework MFF

The preparation of the next budget will be in close collaboration the European Parliament, Member States and stakeholders

Comprehensive dialogue with stakeholders, including through a series of thematic public consultations:

- [Implementing EU Funds with Member States and regions](#)
- [EU funding for competitiveness](#)
- [EU funding for external action](#)
- [EU funding for cross-border education, training and solidarity, youth, media, culture, and creative sectors, values, and civil society](#)
- [EU funding for civil protection, preparedness and response to crises](#)
- [EU funding for the single market, and cooperation between national authorities](#)
- [Performance of the EU budget](#)

You can contribute on the Citizens' Engagement Platform on the discussion on the next MFF until 07 May 2025 : https://citizens.ec.europa.eu/new-european-budget_en

A budget built with Citizens

European Citizen's Panel enabling 150 randomly selected EU citizens to discuss the priorities of the future EU budget

Citizen's Engagement Platform on « A new European budget fit for our ambitions » to gather views and contributions of European citizens

Tour d'Europe

Annual EU Budget Conference 20-21 May 2025

LIFE program na 2025-2027

- Ewolucja nie rewolucja
- Kontynuacja i przygotowanie do nowej ramy programowej 2028-2034
- Call 2025 otwarcie naboru 24/04/2025 zamknięcie 23/9/2025 (Projekty strategiczne i NGO mają trochę inne daty)

GRANTY

- Dotacje na działania:
  - Standard action projects (SAPs)
  - Strategic Nature Projects (SNAPs)
  - Strategic Integrated Projects (SIPs)
  - Technical Assistance (TA)
  - Other actions (OA) – w tym Coordination and Support Actions (CSAs)
- Dotacje operacyjne dla NGO

Standard Action Projects (SAPs)

‘Tradycyjne’ projekty LIFE mają na celu:

- rozwijać, demonstrować i promować innowacyjne techniki, metody;
- przyczyniać się do tworzenia bazy wiedzy i stosowania najlepszych praktyk;
- wspierać opracowywanie, wdrażanie, monitorowanie i egzekwowanie prawodawstwa i polityki Unii,
- katalizować wdrażanie na dużą skalę skutecznych rozwiązań technicznych

Poziom współfinansowania UE: maksymalnie 60% z wyjątkiem:

- 75% w przypadku projektów dotyczących wyłącznie siedlisk i/lub gatunki priorytetowych
- 67% w przypadku projektów dotyczących zarówno siedliska i/lub gatunki priorytetowych, jak i nie.

Maksymalny czas trwania: 10 lat

Strategic Nature Projects (SNAPs) and Strategic Integrated Projects (SIPs)

Projekty zintegrowane mające na celu wdrożenie:

- Planów i Strategii wymaganych przez prawodawstwo UE
- Na dużą skalę terytorialną
- Przy zaangażowaniu kluczowych interesariuszy
- Oraz poprzez mobilizację innych funduszy unijnych, krajowych lub regionalnych w celu sfinansowania działań uzupełniających.
- Poziom dofinansowania: maksymalnie 60%

Maksymalny czas trwania: 14 lat

TA-PP:

- wsparcie w przygotowaniu SNAP i SIP.
- stawka współfinansowania maksymalnie 60%,
- maksymalny wkład LIFE w wysokości 70 000 EUR

Other Action Grants

Coordination and Support Actions

- projekty wspierające przejście na energię odnawialną i zwiększoną efektywność energetyczną.
- Stawka współfinansowania: maksymalnie 95%

Indicative Budgets 2025

Activity	SIP/SNAP	SAP - GOV	SAP Bauhaus	SAP – other	LIFE CET grants	LIFE CET IBA	TA-PP	TA-R	TA-PLP	NGO Operating Grants
Percentage of first pre-financing	30%	30%	30%	30%	30%	30%	60%	30%	30%	60%
09 02 01 - Nature and Biodiversity	72,000,000	3,500,000	3,000,000	153,400,000	0	0	500,000	3,500,000	15,100,000	5,000,000
09 02 02 - Circular Economy and Quality of Life	56,000,000	4,000,000	1,000,000	73,000,000	0	0	300,000	3,000,000	4,000,000	2,000,000
09 02 03 - Climate Mitigation and Adaptation)	30,000,000	0	0	61,500,000	0	0	200,000	0	0	2,500,000
09 02 04 - Clean Energy Transition	0	0	0	0	91,405,472	5,500,000	0	0	3,400,000	2,750,000
TOTAL	158,000,000	7,500,000	4,000,000	287,900,000	91,405,472	5,500,000	1,000,000	6,500,000	22,500,000	12,250,000

Zmiany w stosunku do 2024

- **LIFE CET 2025:**
  - 12 topics 2025;
  - Nie ma CET-SAP
- **Other Actions: PLP: urban topic (new)**
- Zmiany i modyfikacje tekstu – niewielkie zmiany
- Deklaracja o współfinansowaniu nie jest wymagana

Nowa zmiana we wszystkich grantach: *Guidance on funding for activities related to the development, implementation, monitoring and enforcement of Union legislation and policy*

Łagodzenie zmian klimatu (CCM)

#	Zakres
1	Odzyskiwanie, recykling i regeneracja substancji zubożających warstwę ozonową w piankach oraz przydatność alternatyw dla fluorowanych gazów cieplarnianych oraz ich odzyskiwanie, regeneracja i recykling.
2	Działania wspierające przejście na mobilność bezemisyjną w transporcie drogowym.
3	Dekarbonizacja innych środków transportu, wspieranie intermodalności i zmiany modalnej.
4	Zwiększenie produkcji i wykorzystania energii odnawialnej oraz poprawa efektywności energetycznej.
5	Działania zmniejszające zużycie energii i emisję gazów cieplarnianych w produkcji przemysłowej i gospodarce odpadami.
6	Rozwój i wdrażanie praktyk zarządzania gruntami i wybrzeżami, które mają wpływ na emisje i usuwanie dwutlenku węgla, w tym ochronę i zwiększanie naturalnych pochłaniaczy dwutlenku węgla w glebie i lasach oraz magazynowanie dwutlenku węgla w trwałych produktach.
7	Przemysłowe rozwiązania dotyczące usuwania dwutlenku węgla, wychwytywania i wykorzystania oraz/lub magazynowania dwutlenku węgla.

Przystosowanie się do zmiany klimatu (CCA)

#	Zakres
1	Wspieranie rozwoju polityk adaptacji do zmian klimatu oraz rewizji krajowych, regionalnych lub lokalnych strategii i planów adaptacji do zmian klimatu.
2	Wdrażanie najnowocześniejszych narzędzi do oceny ryzyka klimatycznego lub wyboru opłacalnych środków adaptacyjnych w celu radzenia sobie z zagrożeniami klimatycznymi i rozwiązaniami adaptacyjnymi.
3	Rozwój i wdrażanie rozwiązań opartych na naturze dla różnych typów obszarów (wiejskich, miejskich i przybrzeżnych).
4	Zabezpieczenie klimatyczne i odporność infrastruktury i budynków.
5	Rozwiązania adaptacyjne dla rolnictwa i leśnictwa.
6	Zarządzanie wodą.
7	Adaptacja do zmian klimatu i zdrowie.
8	Przygotowanie na złożone ryzyka i ryzyka kaskadowe.
9	Instrumenty finansowe, innowacyjne rozwiązania i współpraca publiczno-prywatna w zakresie ubezpieczeń i danych dotyczących strat.

Zarządzanie i informacja w zakresie klimatu (GOV)

#	Zakres
1	Podnoszenie świadomości, zachęcanie do zmiany zachowań i wspieranie działań Europejskiego Paktu Klimatycznego.
2	Zielone umiejętności i budowanie zdolności do wdrażania polityk łagodzenia skutków zmian klimatu i adaptacji.
3	Budowanie zdolności, podnoszenie świadomości wśród użytkowników końcowych i łańcucha dystrybucji sprzętu dotyczącego fluorowanych gazów cieplarnianych.
4	Wsparcie rozwoju, aktualizacji i wdrażania krajowych, regionalnych lub lokalnych strategii i planów klimatycznych oraz energetycznych.
5	Działania związane z rozwojem i wdrażaniem działań na rzecz zrównoważonego finansowania.
6	Monitorowanie i raportowanie emisji gazów cieplarnianych.
7	Opracowywanie inwentarzy geograficznie zróżnicowanych dla sektora LULUCF, tworzenie rejestrów usuwania dwutlenku węgla i systemów certyfikacji oraz organizowanie działań związanych z budowaniem zdolności i usług doradczych.
8	Dzielenie się wiedzą i budowanie zdolności w zakresie funkcjonowania EU ETS.
9	Monitorowanie polityki klimatycznej, ocena i ewaluacja ex-post

LIFE 2024

LIFE Call 2024

Sub-programme for Environment

A total of **386** (↑~40%) **proposals** submitted of which, **recommended:**

- **27+9** Circular Economy and Quality of Life (15%*)
- **23+36** Nature and Biodiversity (50%*)
- **4+1** Governance and Information (24%*)

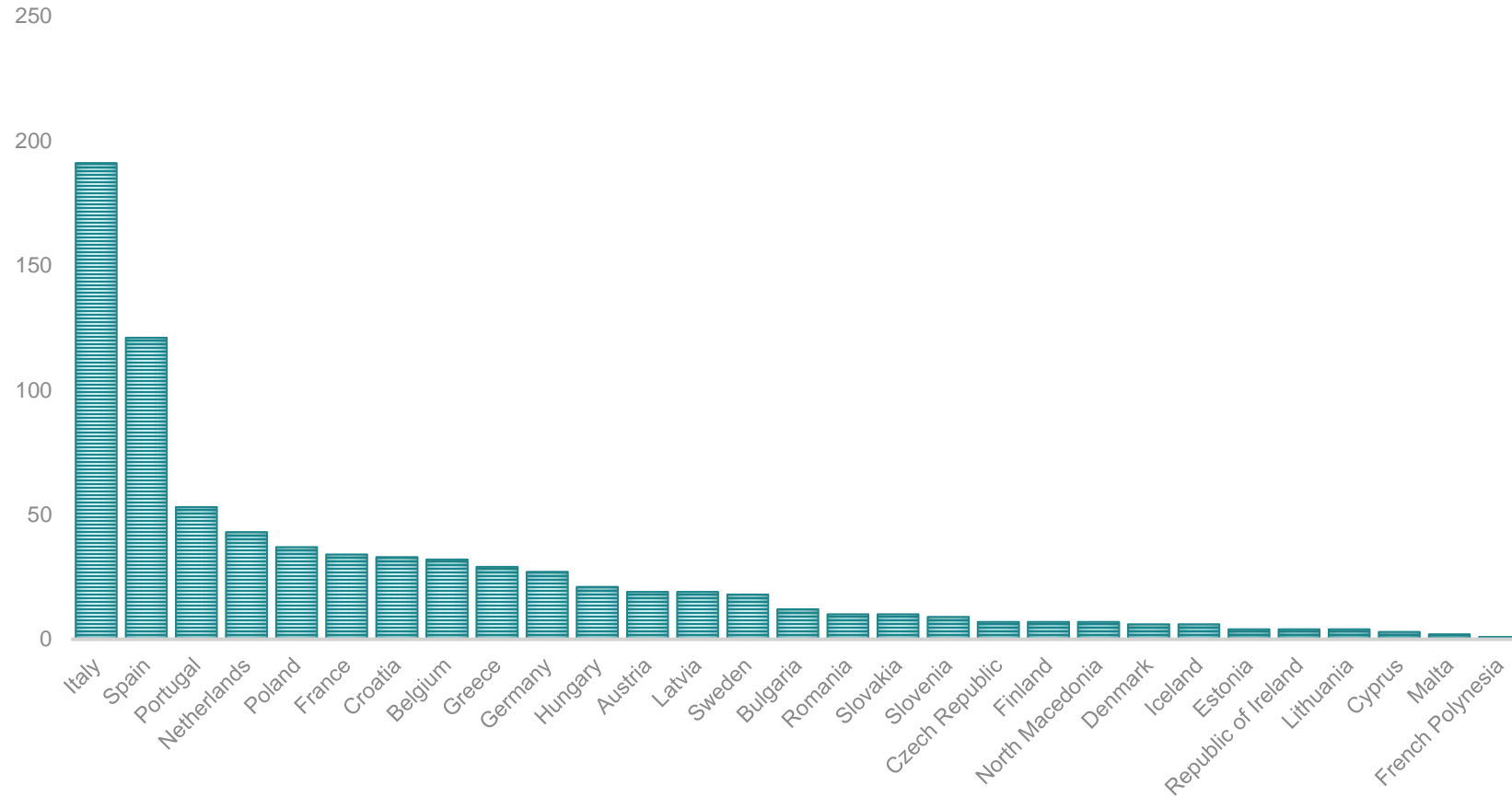
*Submitted vs recommended

Coordinators and partners from all LIFE Eligible countries

Main + Reserve list - beneficiaries by country

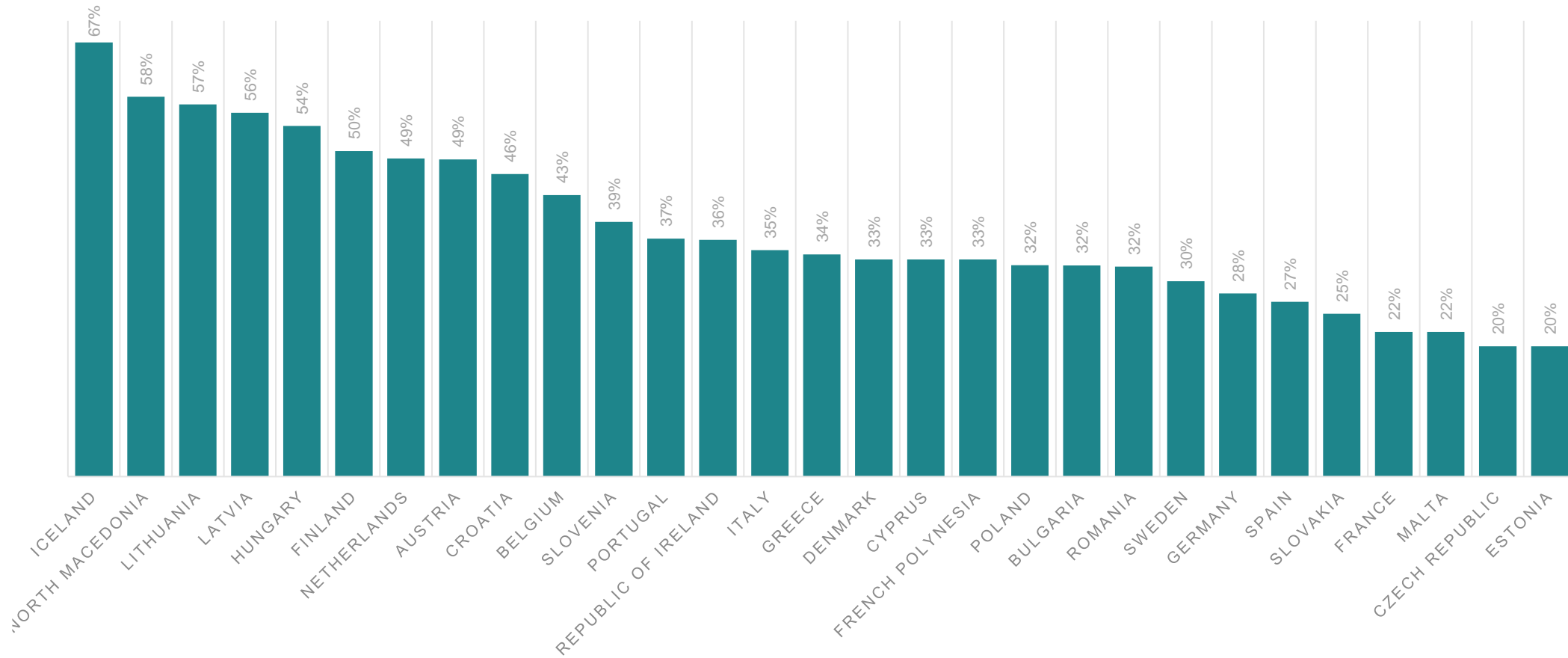
Coordinators and Partners – SAP Environment

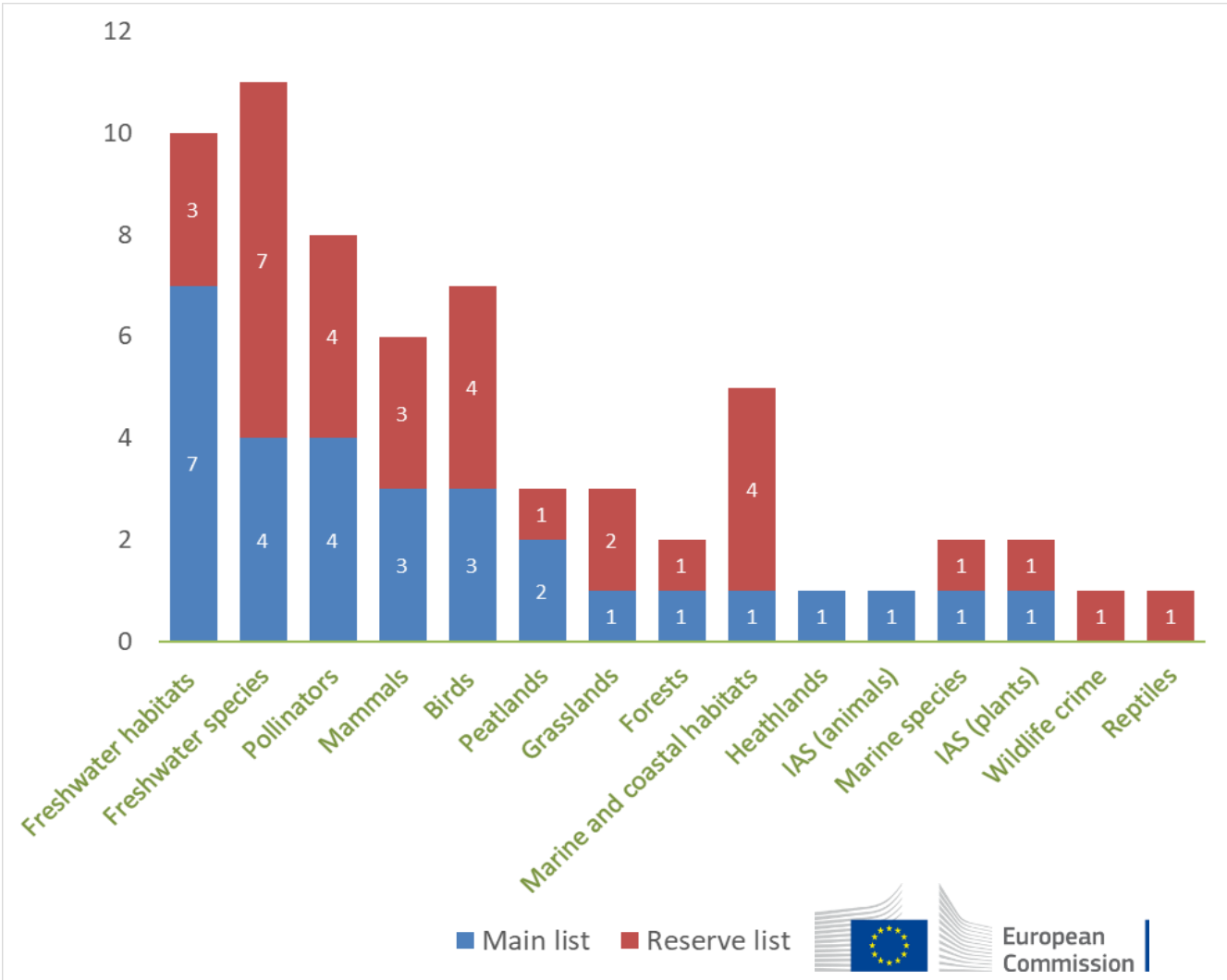
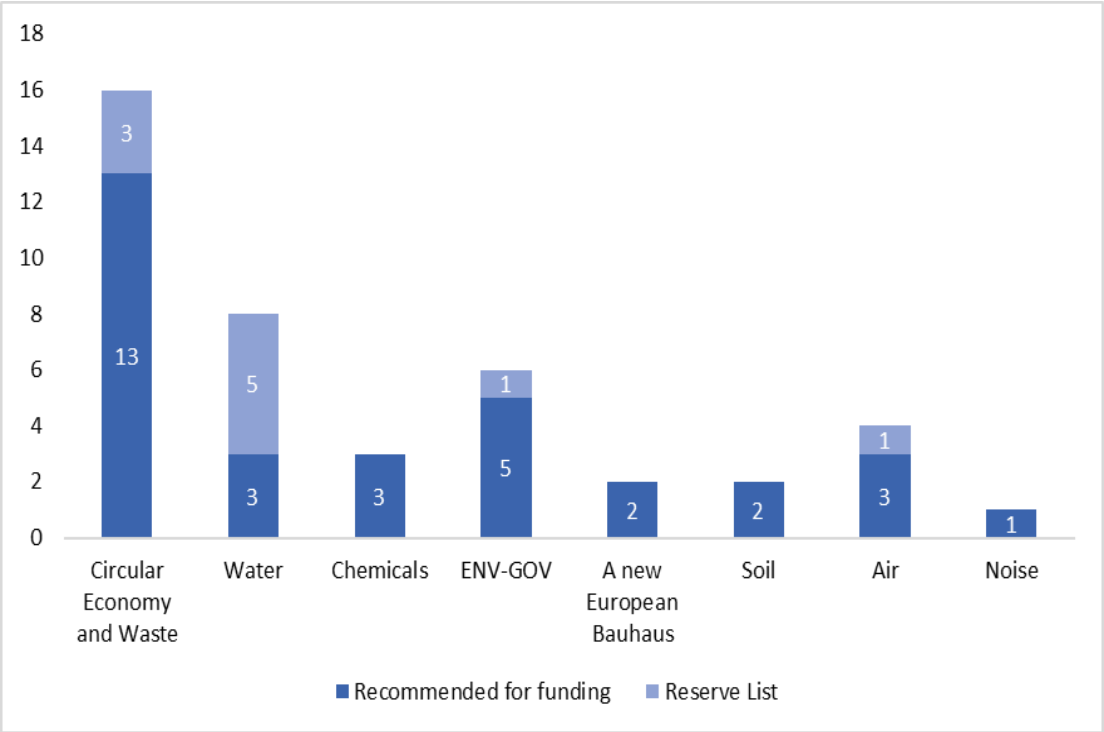
All eligible countries except Moldova, Ukraine and Luxembourg

Main List + Reserve - Success rate – Eligible Countries – (Coordinators and Partners) – SAP Environment

Recommended SAP – Thematic Priorities

Call 2024 Climate Action Sub-Programme

183 proposals submitted ↗

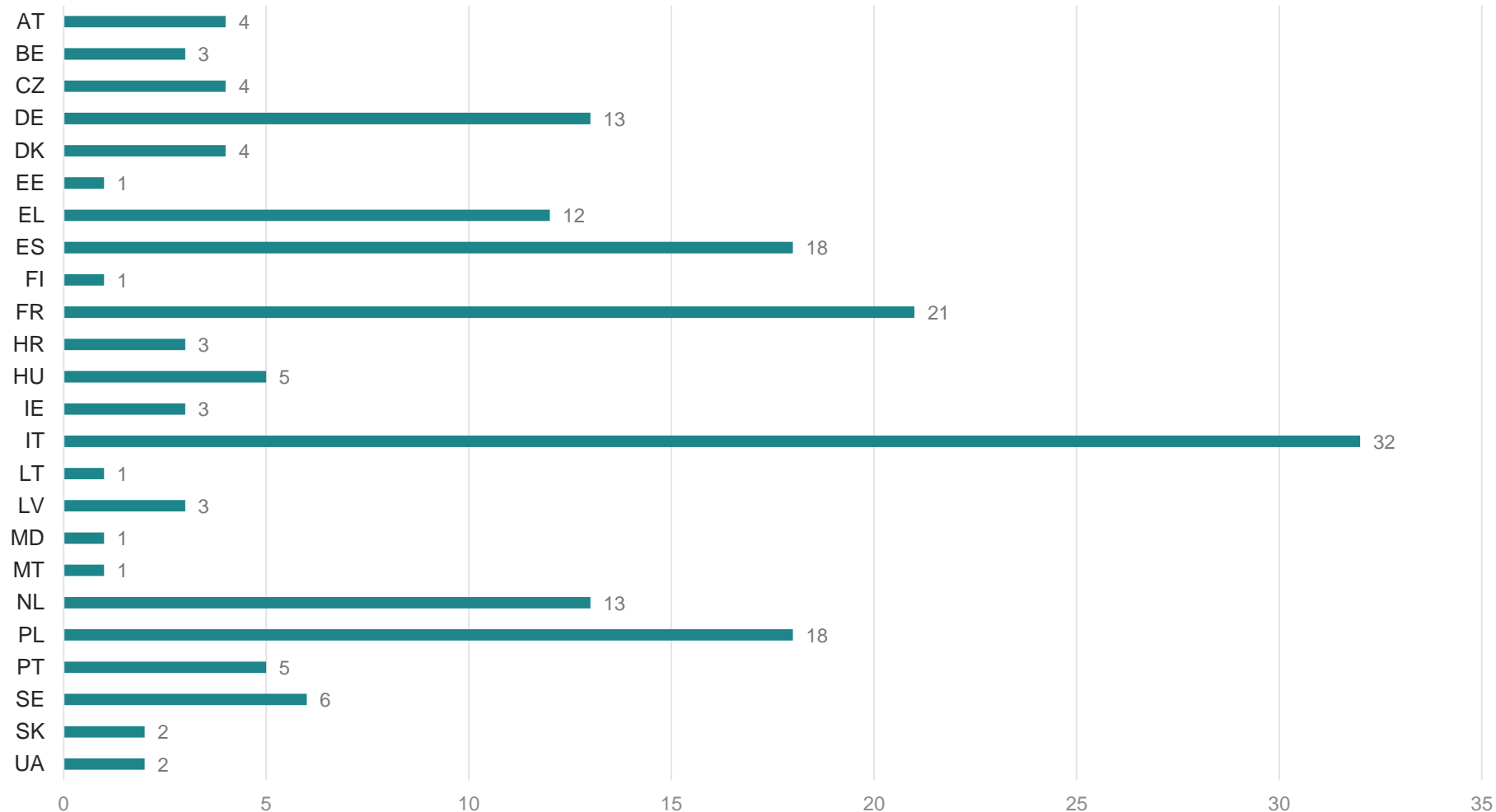
- 60 Climate Change Adaptation (CCA) ↗
- 89 Climate Change Mitigation (CCM) ↑
- 27 Climate Governance (GOV) ↑
- 7 not admissible

**Coordinating applicants from 22 ↗ Member States /
13 proposals in 4 EU languages other than English ↘**

Call 2024 Climate Action – proposals per country

Proposal evaluated per Country

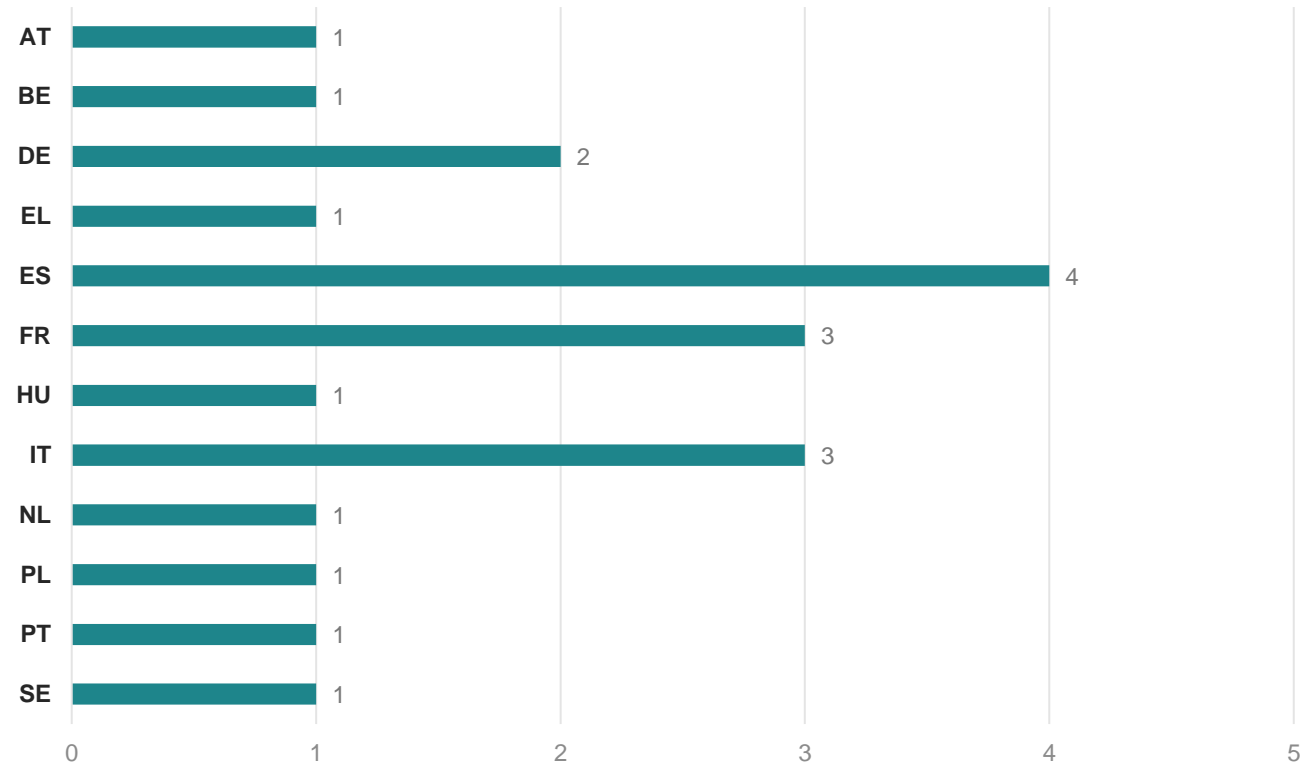
Call 2024 Climate Action – passing proposals

**51 ↑ proposals are passing /
20 ↓ recommended for
funding**

- 15 / 8 CCA
- 27 / 8 CCM
- 9 / 4 GOV

(31 proposals on reserve list)

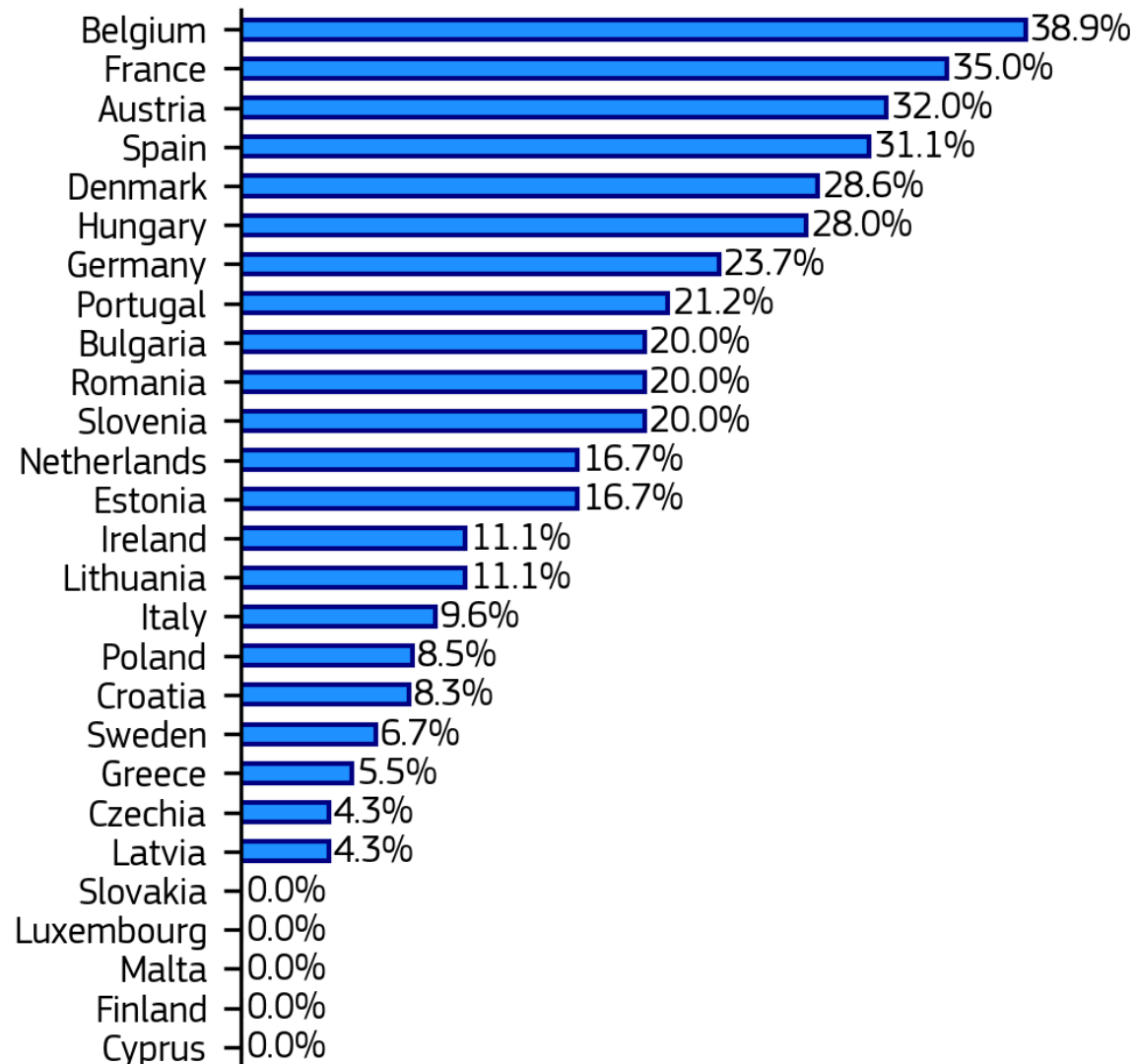
Coordinating beneficiaries of successful proposals

Available budget: EUR 61.980 ↓ Mio

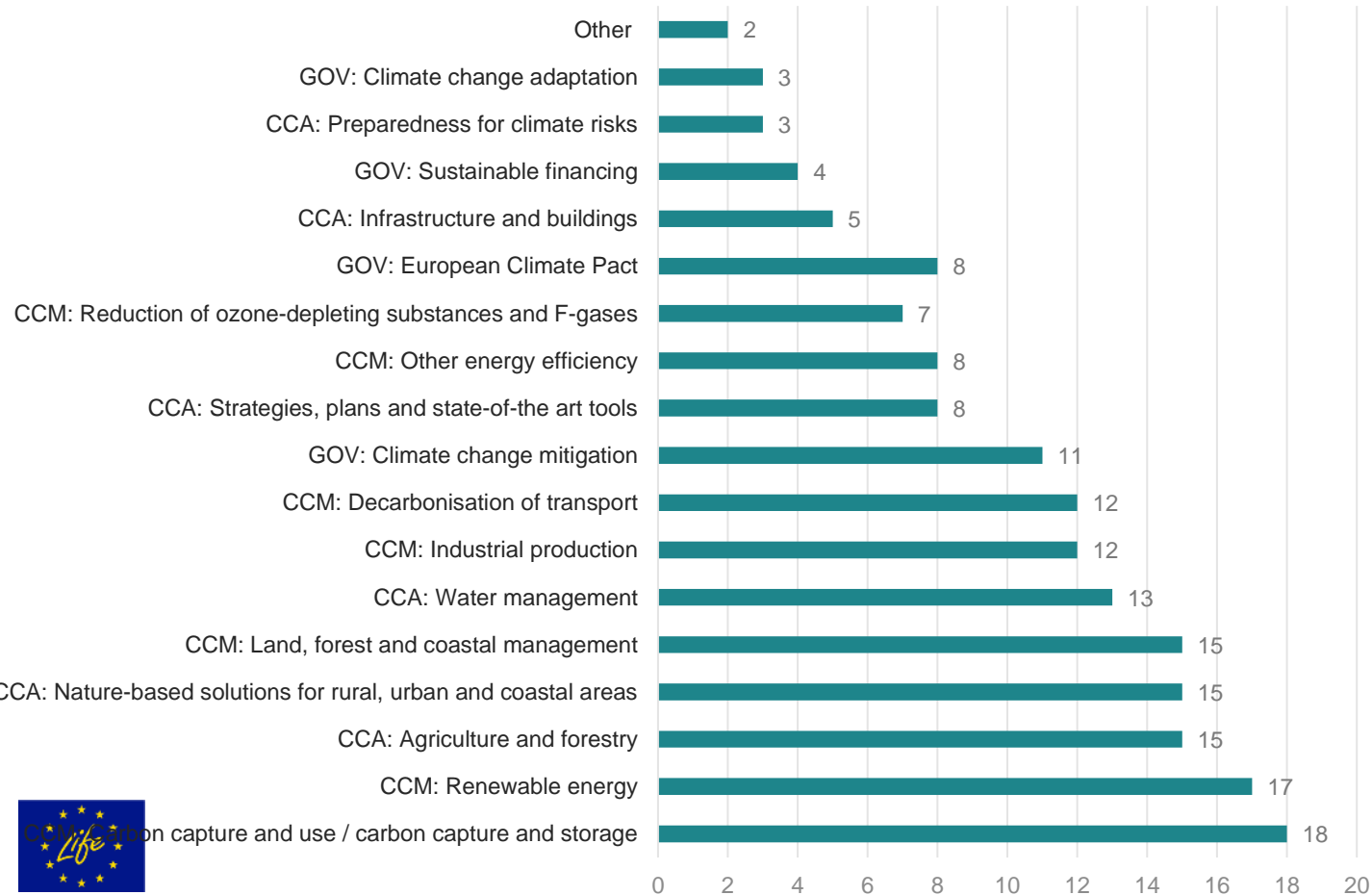
Call 2024 Climate Action: success rate by MS for all calls (all beneficiaries)

Call 2024 – Priorities Climate Action

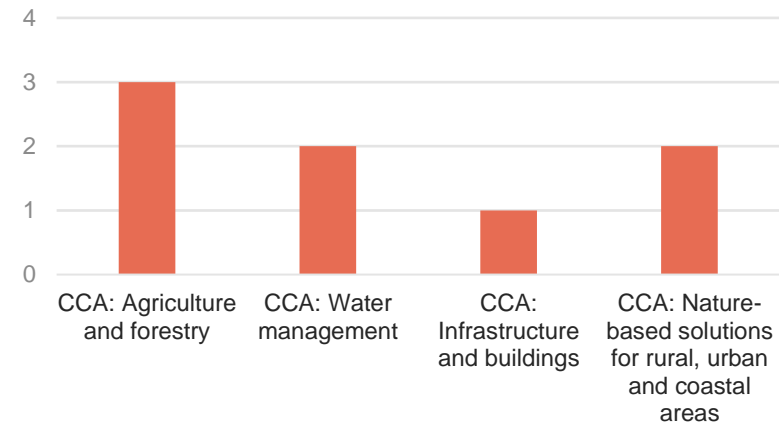
submitted

Call priorities of Evaluated Proposals

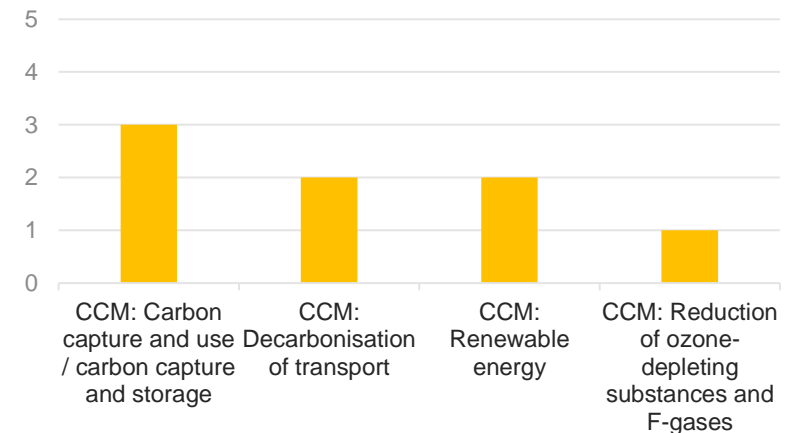

In GAP

CCA

CCM

Number of submitted proposals

Call LIFE-2024-CET	
Budget (M EUR)	81.25
Call deadline	19 September 2024

	Topic keyword	Average budget per project (M EUR)	Call topic budget (M EUR)	Submitted proposals
Energy Performance of Buildings - Making renovation faster, deeper, smarter, service- and data-driven	BETTERRENO	1.75	6	20
BUILD UP Skills – Upskilling and reskilling interventions for building decarbonisation	BUILDSKILLS	1-2	6.5	27
Supporting the clean energy transition of European businesses	BUSINESS	1.75	5.25	26
Supporting district heating and cooling	DHC	1.75	4	19
Developing support mechanisms for Energy Communities	ENERCOM	1.75	7	32
Alleviating household energy poverty in Europe	ENERPOV	1.75	6	18
Supporting the roll-out of high-quality heat pump installations	HEATPUMPS	1.75	5.75	12
Clean energy transition plans and strategies in municipalities and regions	LOCAL	1.75	7	37
One-Stop-Shops - Integrated services for clean energy transition in buildings	OSS	1.5	7	25
Project Development Assistance for sustainable energy investments	PDA	1.5	6	25
Towards an effective implementation of key legislation in the field of sustainable energy	POLICY	1.75	6	12
Crowding in private finance	PRIVAFIN	1.75	5.25	11
Real world energy consumption of energy-related products	PRODUCTS	2	2	1
Facilitation structures for the renovation of public buildings	RENOPUB	1.5	3.5	14
LIFE Clean Energy Transition – Standard Action Project	SAP	1.5	4	31
			81.25	310

Call LIFE-2024-CET (1)

LIFE Call 2024 (Clean Energy Transition):

- Call opening: 18 April 2024
  - Call closing: 19 September 2024
  - Budget: 81.25 M EUR
-
- 15 topics, 95% funding rate
  - 310 proposals submitted, 37 inadmissible/ineligible => 273 eligible proposals evaluated by independent evaluators
  - 2 external observers had excellent feedback on the entire process

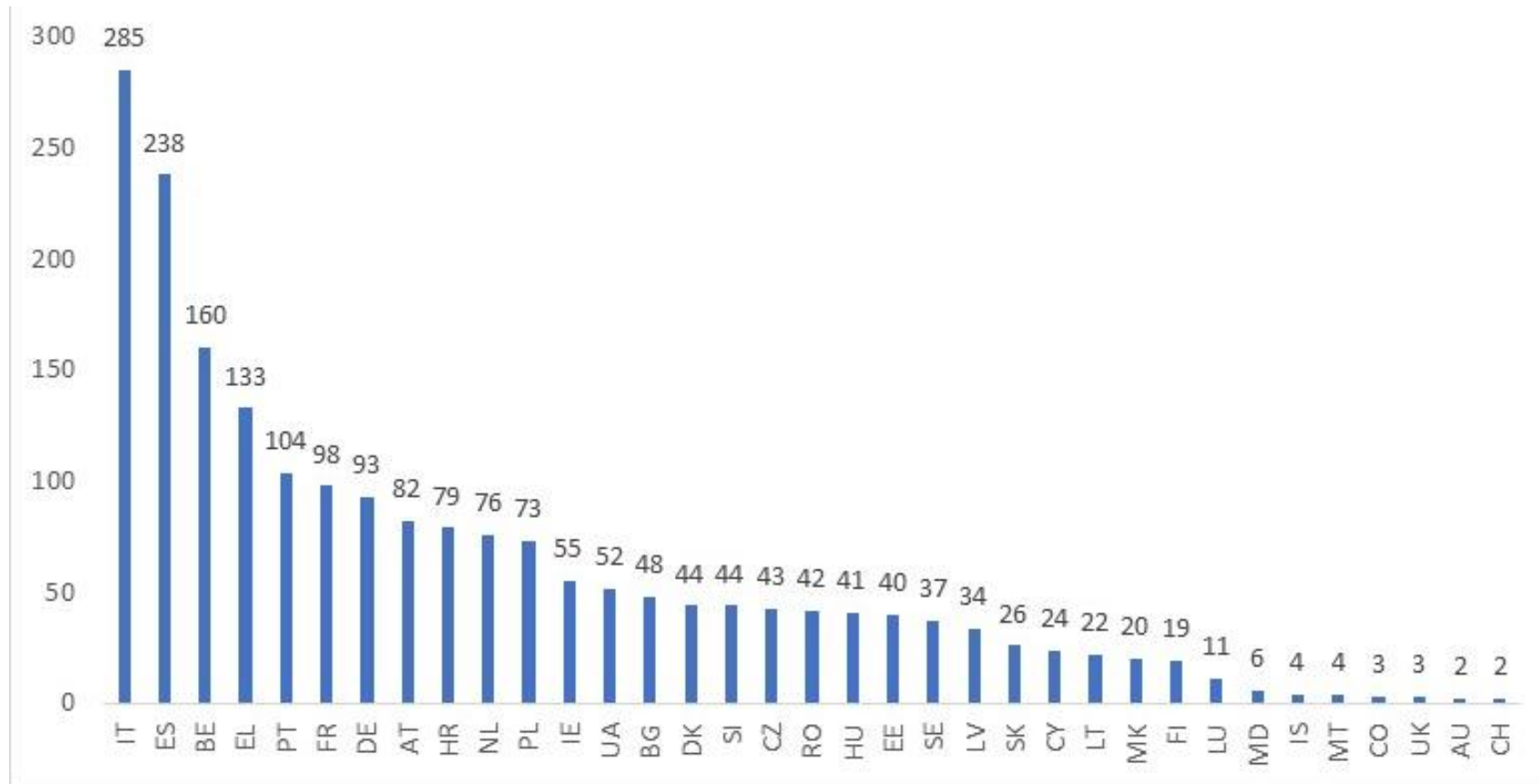

Call LIFE-2024-CET (2)

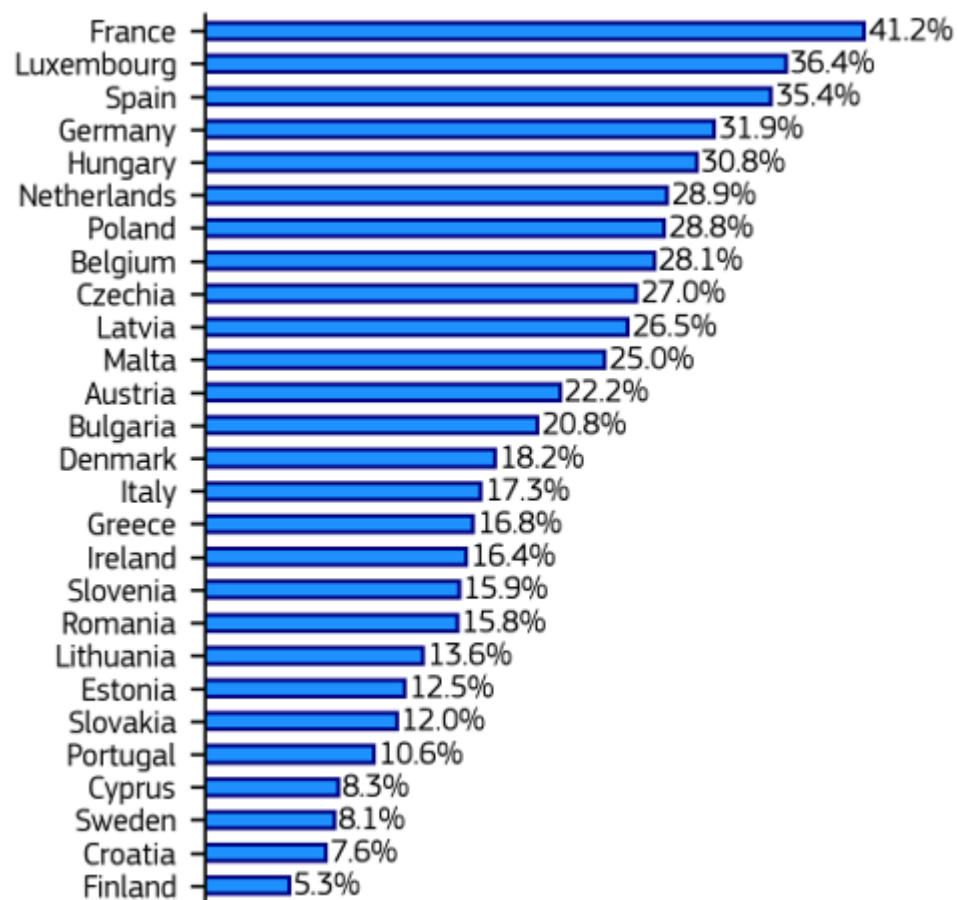
- 44 proposals on main list
- 67 proposals on reserve list out of which 7 have been invited for GAP
- 162 proposals below threshold
- 2006 eligible participations overall
- Total costs of eligible proposals: 465.6 M EUR
- Total grant requested of eligible proposals: 421 M EUR

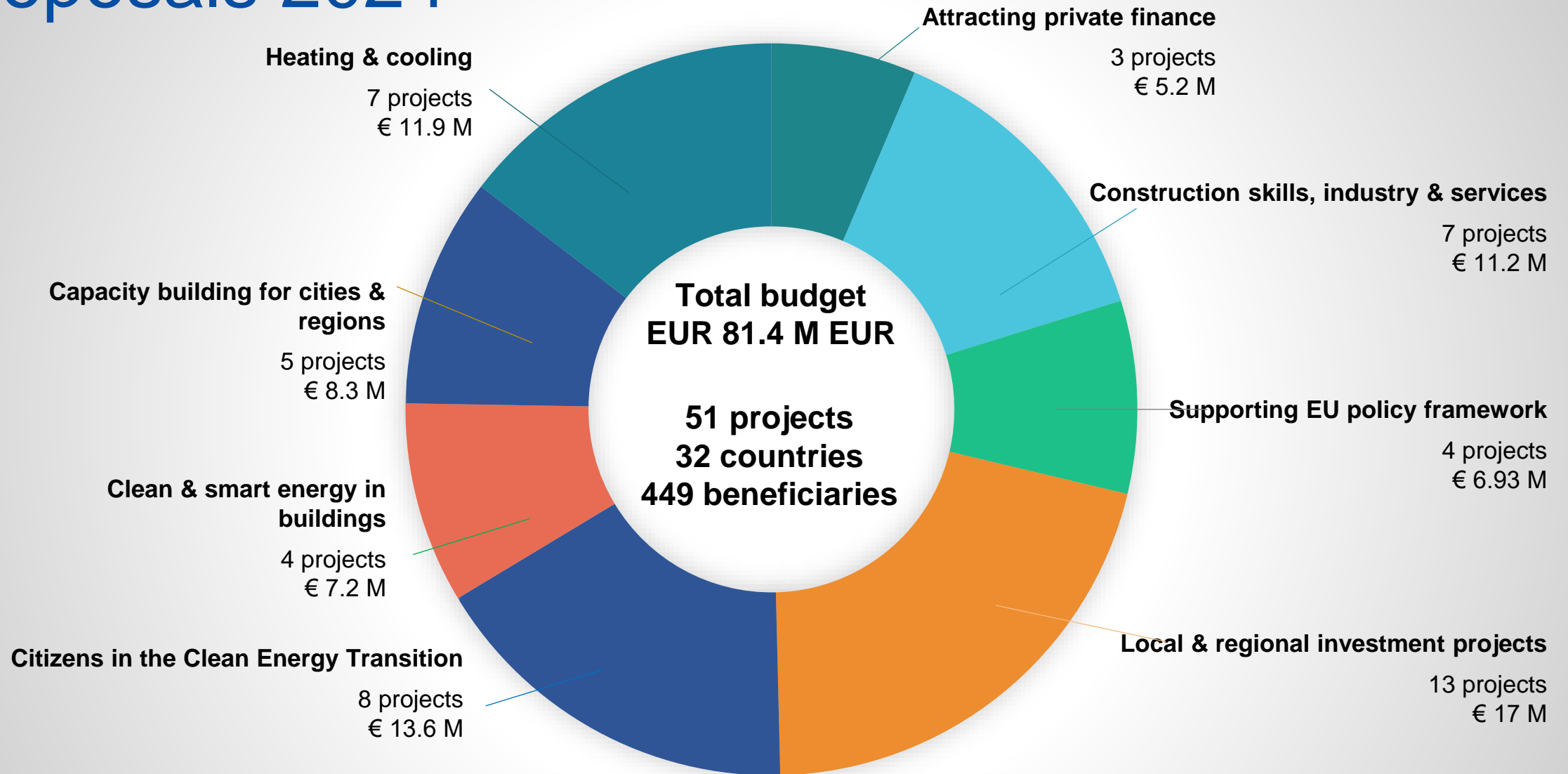
Applicants per country

Success rate (coordinators & partners) by MS for LIFE CET

Outcomes of LIFE CET Call for proposals 2024*

* Subject to successful Grant Agreement Preparation (GAP) and signature.

Expert search

- In case you don't intend to submit any proposal, you can register as an evaluator on the [Funding and Tender Portal](#)

- and for LIFE NAT, CEQL and CLIMA directly under:

<https://www.stantec.com/en/offices/belgium-locations-hub/independent-consultants/life-call-for-experts>

Korzystajcie z LIFE Database

Type a text an press enter to se. 🔍

LIFE PUBLIC DATABASE ^

- BASIC SEARCH
- ADVANCED PROJECTS SEARCH
- ADVANCED DOCUMENTS SEARCH

LIFE PROGRAMME v

CONTACT

🏠 LIFE PROGRAMME
European Climate, Infrastructure and
Environment Executive Agency (CINEA)
Chaussée de Wavre 910
B-1040 Brussels, Belgium

✉ Make an Inquiry

EUROPEAN COMMISSION

LIFE Public Database

European Commission > CINEA > LIFE Programme > LIFE Public Database

Basic Search on LIFE Public Database

Basic Search on LIFE Public Database

- The Basic Search performs a unified search on both Projects and Documents using your input text.
- For a more detailed search on Projects you can use the Advanced Projects Search
- For a more detailed search on Documents you can use the Advanced Documents Search

Type anything and press enter to search the LIFE projects database...

Search Options

Keyword Variants

Fixed Keyword

Fixed Phrase

🗲 EXPAND ALL

🗲 COLLAPSE ALL

📄 EXPORT RESULTS

[LIFE 3.0 - LIFE Project Public Page](#)

#EULIFE25 INFO DAYS

13 - 15 May 2025

- Information about the upcoming 2025 Calls
- Networking opportunities in the format of 1:1 bilateral virtual meetings **among potential applicants - both newcomers and experienced LIFE beneficiaries - and National Contact Points** are available during the period from 13 May until 30 September 2025.
- Please register [here](#)

Dziękuję
Agnieszka Romanowicz

@LIFEprogramme
#LIFEprogramme

